

Андрій Тронь, Оксана Дерев'янка

кандидат філологічних наук, доцент, м. Івано-Франківськ

Мультиплікативний вид предикатної множинності (на матеріалі сучасної англійської мови)

Мультиплікативний вид предикатної множинності, за В. Храковським, описує серію (мікро)дій, які повторюються через відносно невеликі інтервали часу і залишаються тотожними протягом всього періоду їх здійснення.

Мультиплікативами називаємо предикати типу *jump, knock, nod*, які позначають хвилеподібні процеси та процеси коливання і складаються із невизначеної множинності однорідних актів, котрі повторюються з відносно високою періодичністю, що одночасно сприймається як єдність всієї серії, так і її подільність на більш-менш ідентичні окремі компоненти (мікродії, кванти, pulses).

Мультиплікативна неоднократність позначає граничну монотемпоральну множинність повторюваних мікроситуацій, у яких беруть участь одні й ті ж учасники. Проміжки часу між кожними двома квантами мультиплікативної ситуації невеликі. Ніхто із дослідників не вказував на максимально можливу тривалість проміжків між квантами дії, однак можемо стверджувати, що за умови природного вживання мультиплікатива між квантами дії майже немає пауз. Чим менший цей відрізок часу, тим ближче значення повторюваності до внутрішньоподійного типу предикатної множинності, а також до одиничної ситуації. Слід вказати на випадки, коли ці відрізки є настільки невеликими, що вся повторювана ситуація розглядається як єдина дія, наприклад: *Helen has knocked at the door.*

В англійській мові розрізняють **граматичні мультиплікативи** з суфіксами –er (chatter) та –le (sparkle) і **лексичні мультиплікативи** (shake, nod, kick), які за семантикою поділяються на: 1) звуковідображувальні дієслова (bubble, giggle, cough, ring); 2) світовідображувальні дієслова (glitter, twinkle); 3)

дієслова з елементами руху: а) не спрямованого на об'єкт (jump); б) спрямованого на об'єкт (batter, kick); в) частин тіла (stumble, shudder, wave, nod).

Мультиплікативні дієслова вживаються у формах, які мають імперфективне, делімітативне і початкове значення.

Одиничний квант мультиплікативного виду множинності виражається за допомогою *семельфактивів*, які співвідносяться із мультиплікативами семантично та утворюють наступний семантичний комплекс: 1) утворення відповідного звуку; 2) дії, котрі супроводжуються таким звуком; 3) дії, які асоціюються з таким звуком; 4) різкі, несподівані дії-рухи.

Семельфактивні дієслова – це аспектуальний клас дієслів, що позначають миттєві дії, які відбуваються протягом короткого часу, наприклад: *blink, cough*.

Мультиплікативність не тільки поєднує у собі окремі повторювані ситуації, але й репрезентує одиничну ситуацію більш високого рівня, що узагальнює множинність однорідних актів (мікродій).

В англійській мові поряд із дієсловами типу *to kick* 'вдарити, вдаряти', які поєднують мультиплікативне значення з семельфактивним, сформувалися особливі конструкції типу *to give a kick, to take a deep breath, to give a cough*, які позначають лише семельфактивне значення.

Мультиплікативне значення може мати такі різновиди як раритив (інтервал між повторюваними ситуаціями перевищує умовну норму), сепетив (інтервал між повторюваними ситуаціями менше умовної норми), дуратив (період і кількість ситуацій перевищують умовну норму), делімітатив (період і кількість ситуацій менші умовної норми), дуплікатив (у повторюваних мікроситуаціях позначаються протилежні дії), альтернатив (позначається різнонаправлена дія).

Таким чином, мультиплікативність є перш за все семантичною категорією, якою позначають повторювані з високою частотністю однорідні акти; одиничний квант такої дії виражається семельфактивом.